

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Εκδρομή δεν πήγαμε, όχι γιατί ο ήλιος είχε βγει πια για καλά, μα γιατί ο κυρ Αντώνης **δεν πρόλαβε** καλά καλά **να βγει από τη βάρκα** και είπε:

—Κυρ Νίκο, έγινε δικτατορία.

Τον Αύγουστο, το καταμεσήμερο, τα τζιτζίκια χαλάνε τον κόσμο στο Λαμαγάρι. Ο μπαμπάς κάθε φορά που έρχεται στο Λαμαγάρι νευριάζει, που δεν τον αφήνουμε να κοιμηθεί το μεσημέρι. Εμείς, όμως, δεν μπορούμε να φανταστούμε Λαμαγάρι χωρίς τζιτζίκια. Είχαμε ξαπλώσει πάνω σε μια παλιά κουβέρτα, κάτω από ένα πεύκο, και τ' ακούγαμε. Έπιασα ένα, **το 'κλεισα στη φούχτα μου** και κείνο τρελάθηκε στο τζιτζίκιασμα.

—Έγινε δικτατορία, του μουρμούρισα και τ' άφησα να πετάξει να το πει σ' όλα τα τζιτζίκια.

—Άραγε τι θα γίνει τώρα, που έχουμε δικτατορία; ρωτάει η Μυρτώ.

—Ο Νίκος είπε πως όλα τώρα θ' αλλάξουνε, της λέω.

Στο σπίτι μας αλλάξανε κιόλας σχεδόν όλα, από την ώρα που έφερε το νέο ο κυρ Αντώνης. Πρώτ' απ' όλα μας αφήσανε να κάνουμε ό,τι θέλουμε. Φάγαμε με άπλυτα χέρια, κάνεις δε μας έστειλε να κοιμηθούμε για μεσημέρι κι ούτε, όταν μας είδανε **να τραβούμε την παλιά κουβέρτα** και να βγαίνουμε από το σπίτι, μας μιλήσανε. Άλλαξε κι ο παππούς, που πρώτη φορά στη ζωή μας τον ακούσαμε να μιλάει άσχημα και σε ποιον; Στη θεία Δέσποινα!!

—Για να κάνει ο βασιλιάς δικτατορία, θα πει πως έτσι έπρεπε, είπε η θεία Δέσποινα.

—Λες ανοησίες και καλά θα κάνεις να μη μιλάς για τέτοια πράγματα! Θύμωσε ο παππούς.

Η θεία Δέσποινα **πάτησε τα κλάματα** και, δεν ξέρω γιατί, τα 'βαλε με το Νίκο.

—Λες, τώρα που έγινε δικτατορία, ν' αφήσουνε εμάς τα παιδιά να κάνουμε ό,τι θέλουμε; ρωτάει η Μυρτώ.

—Δοκιμάζουμε; της λέω. Πάμε να βρούμε τα παιδιά κι ας είναι ντάλα μεσημέρι και ώρα «ανάπαυσης», που λέει κι η θεία Δέσποινα;

Δεν προλάβαμε να ξεκινήσουμε και ήρθε ο Νίκος κοντά μας. Ήτανε λυπημένος, πολύ λυπημένος, και τα σμιχτά φρύδια του είχανε τόσο **σουρώσει**, που φαίνονταν σαν μια μαύρη πυκνή γραμμή στο πρόσωπό του.

—Κοριτσάκια, λέει εκείνος, είστε πολύ μικρά για να **καταλάβετε**, μα τη σημερινή μέρα θα τη θυμάται για πάντα η Ελλάδα και θα κλαίει. Πόσες του μήνα έχουμε σήμερα;

—4 Αυγούστου 1936, απάντησε η Μυρτώ.

Ύστερα, ο Νίκος έφυγε για τη χώρα, μα δεν μπορούσαμε πια να του κάνουμε αστεία και να τον ρωτήσουμε αν πάει ν' αποχαιρετίσει την αρραβωνιαστικιά του.

Πηγή: Άλκη Ζέη, *Το καπλάνι της βιτρίνας*, Κέδρος, Αθήνα, 1989, σ. 76-77. [απόσπασμα]

https://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/greek_history/index.html?subpoint=20#44

Α΄ ΟΜΑΔΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΑ

Στις ερωτήσεις 01 έως και 10 να επιλέξετε **μία (1) μόνο** από τις τέσσερις (4) δυνατές απαντήσεις. Για κάθε ερώτηση που θα επιλέξετε τη σωστή απάντηση και μόνο αυτή, θα βαθμολογηθείτε **με δύο (2) μονάδες**.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

01. Ποιος τίτλος θα ταίριαζε περισσότερο στο κείμενο;

- A. Η αποχώρηση του Νίκου.
- B. Η ημέρα που έφερε στα παιδιά την ξενοιασιά.
- Γ. Η δικτατορία τα αλλάζει όλα.
- Δ. Ο βασιλιάς και η δικτατορία.

02. Πώς επηρεάζει η δικτατορία τις σχέσεις μεταξύ των μελών της οικογένειας;

- A. Τις επηρεάζει σε θετικό βαθμό.
- B. Προκαλεί ένταση και διαφωνίες.
- Γ. Ενισχύει την οικογενειακή αρμονία.
- Δ. Αυστηροποιεί τους κανόνες της οικογένειας.

03. Ποια από τις παρακάτω λέξεις αποτυπώνει καλύτερα το τι νιώθει ο Νίκος;

- A. θλίψη
- B. θυμός
- Γ. κούραση
- Δ. ανυπομονησία

04. Ποια από τις παρακάτω φράσεις έχει μεταφορική σημασία;

- A. Δεν πρόλαβε να βγει από τη βάρκα.
- B. Το 'κλεισα στη φούχτα μου.
- Γ. Πάτησε τα κλάματα.
- Δ. Να τραβούμε την παλιά κουβέρτα.

05. «τα σμιχτά φρύδια του είχανε τόσο σουρώσει, που φαίνονταν σαν μια μαύρη πυκνή γραμμή στο πρόσωπό του». Με ποια λέξη μπορούμε να αντικαταστήσουμε τη λέξη «σουρώσει»;

- A. σηκωθεί
- B. απλώσει
- Γ. ζαρώσει
- Δ. αραιώσει

06. Ποια από τις παρακάτω λέξεις ανήκει στην ίδια οικογένεια με τη λέξη «καταλάβετε»:

- A. λήψη
- B. μεταβολή
- Γ. λάβα
- Δ. εγκατάλειψη

07. Η υπογραμμισμένη πρόταση «τ' άφησα να πετάξει να το πει σ' όλα τα τζιτζίκια» είναι:

- A. κύρια
- B. τελική
- Γ. βουλητική
- Δ. πλάγια ερωτηματική

08. Στην περίοδο «κανείς δε μας έστειλε να κοιμηθούμε για μεσημέρι» το ρήμα «έστειλε» είναι:

- A. μονόπτωτο
- B. δίπτωτο
- Γ. αμετάβατο
- Δ. αποθετικό

09. Ποιο από τα επίθετα στις παρακάτω φράσεις δεν έχει παραθετικά;

- A. παλιά κουβέρτα
- B. πυκνή γραμμή
- Γ. σημερινή μέρα
- Δ. μικρά κοριτσάκια

10. Στην πρόταση «που φαίνονταν σαν μια μαύρη πυκνή γραμμή στο πρόσωπό του» το ρήμα «φαίνονταν» είναι στο:

- A. γ' πρόσωπο ενικού, αορίστου
- B. γ' πρόσωπο ενικού, παρατατικού
- Γ. γ' πρόσωπο πληθυντικού, αορίστου
- Δ. γ' πρόσωπο πληθυντικού, παρατατικού

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Διεθνής Ημέρα Μουσείων | Γιατί Χρειαζόμαστε τα Μουσεία;

«Μες στο μουσείο, μες στο μουσείο / Μια μέρα μπήκα με φόρα κι εγώ...»

Ήμουν παιδί όταν πρωτοάκουσα το τραγούδι από τη θρυλική «Λιλιπούπολη» και σίγουρα με επηρέασε στον τρόπο με τον οποίο έβαλα τα μουσεία στη ζωή μου. Η αλήθεια είναι πως στο σχολείο, όταν η μηνιαία εξόρμηση ήταν σε μουσείο αντί σε εξωτερικό χώρο για παιχνίδι, δεν ήταν «η καλύτερή μας», ωστόσο σιγά σιγά άλλαξα γνώμη.

Τα μουσεία δεν είναι βαρετά μέρη. Είναι τόποι ανακάλυψης, παράθυρα στον κόσμο, αφορμές για άνοιγμα του μυαλού. Τα μουσεία προσφέρουν ευκαιρίες για να κατανοήσουμε την ιστορία, την τέχνη, την επιστήμη, τον πολιτισμό, τον κόσμο μας, την ίδια τη ζωή. [...] Έχουν τη δυνατότητα να καλλιεργούν την περιέργεια, τη δημιουργικότητα και την κριτική σκέψη, παρέχοντας στο κοινό μια ολοκληρωμένη εμπειρία γνώσης και ψυχαγωγίας. [...]

Από το 1977, το Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων (ICOM) καθιέρωσε τη 18^η Μαΐου ως Διεθνή Ημέρα Μουσείων «με σκοπό την ενίσχυση της μόρφωσης, την προώθηση της αμοιβαίας κατανόησης, την ειρήνη και τη συνεργασία μεταξύ των λαών». Με την ευκαιρία του εορτασμού, η είσοδος στα μουσεία είναι δωρεάν, ενώ πραγματοποιούνται ειδικές ξεναγήσεις, ομιλίες, εκθέσεις και άλλες εκδηλώσεις που δίνουν την ευκαιρία στο κοινό να γνωρίσει και να εκτιμήσει την πολυμορφία τους. [...]

Μεγάλα, μικρά, φημισμένα ή σχετικά άγνωστα, τα μουσεία αποτελούν χώρους για να μάθουμε, να προβληματιστούμε, να αναπτυχθούμε, να αισθανθούμε. Αν το καλοσκεφτούμε, λίγοι πολιτιστικοί θεσμοί στο πέρασμα των χρόνων έχουν παραμείνει τόσο σημαντικοί όσο τα μουσεία. Τα μουσεία μάς κάνουν καλό και τα χρειαζόμαστε. Γιατί όμως;

Τα μουσεία προσφέρουν μια εικόνα της ιστορίας της ανθρωπότητας. Μπορεί να μην είναι πλήρης ή κάθε μουσείο να εστιάζει σε συγκεκριμένα πεδία, ωστόσο τα διδάγματα που μπορούμε να αντλήσουμε από τα ιστορικά γεγονότα, τα επιστημονικά επιτεύγματα, τα καλλιτεχνικά ρεύματα, τις εξελίξεις κ.λπ. είναι ανεκτίμητα. Γνωρίζοντας το παρελθόν, ανακαλύπτουμε τις βάσεις, τις ρίζες, τις απαρχές. Εξηγούμε καλύτερα το παρόν, τις αιτίες και τα αποτελέσματα. Κι έτσι, μπορούμε να φανταζόμαστε και να σχεδιάζουμε καλύτερα το μέλλον. Προάγουν τη **συμπερίληψη** και τον ανθρωπισμό. Ειδικά τις τελευταίες δεκαετίες που έχει **δοθεί** ιδιαίτερη μέριμνα στην προσβασιμότητα και σε ανθρώπους με αναπηρίες, τα μουσεία ενισχύουν την εικόνα τους ως πανανθρώπινες σταθερές αξίες πολιτισμού. [...]

Τα μουσεία μάς συνδέουν με τον κόσμο, μεταφορικά και κυριολεκτικά. Ως χώροι, αποτελούν τοπόσημα παγκόσμιας πολιτιστικής **κληρονομιάς** και μας βοηθούν να κατανοήσουμε διαφορετικές κουλτούρες και πολιτισμούς. Αλλά και χάρη στα πιο «εξειδικευμένα» μουσεία μπορούμε να... «βρεθούμε» στο διάστημα, να ανακαλύψουμε τους φυσικούς νόμους μέσα από πειράματα που γίνονται μπροστά στα μάτια μας, να «ταξιδέψουμε» σε άλλες εποχές.

Πηγή: Μαρία Σπανουδάκη, περιοδικό *ΑΘΗΝΕΑ*, 16/05/2024 (διασκευή)

<https://a8inea.com/diethnis-imera-mousion-giati-chriazomaste-ta-mousia/>

Β' ΟΜΑΔΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΑ

Στις ερωτήσεις 11 έως και 20 να επιλέξετε **μία (1) μόνο από τις πέντε (5) δυνατές απαντήσεις**. Για κάθε ερώτηση που θα επιλέξετε τη σωστή απάντηση και μόνο αυτή, θα βαθμολογηθείτε **με τρεις (3) μονάδες**.

11. Ποια ήταν η αφορμή για να γράψει και να δημοσιεύσει η συντάκτρια το κείμενό της;

- A. Οι αναμνήσεις της από τα σχολικά παιχνίδια και τις σχολικές εκδρομές.
- B. Η ανάγκη τα μουσεία να είναι προσβάσιμα σε άτομα με αναπηρίες.
- Γ. Η κατασκευή διαφορετικών μουσείων με έμφαση στα φυσικά φαινόμενα.
- Δ. Η ανάγκη για δωρεάν είσοδο σε όλα τα μουσεία χωρίς εισιτήριο.
- Ε. Ο επικείμενος εορτασμός της Διεθνούς Ημέρας Μουσείων στις 18 Μαΐου.

12. Γιατί, σύμφωνα με τη συντάκτρια του κειμένου, χρειαζόμαστε τα μουσεία;

- A. Γιατί συμβάλλουν στο να μην εξαφανιστεί το ανθρώπινο είδος και τα επιτεύγματά του.
- B. Γιατί διευκολύνουν την καλύτερη διεξαγωγή του μαθήματος της Ιστορίας.
- Γ. Γιατί πραγματοποιούν ξεναγήσεις από ειδικούς και εκδηλώσεις.
- Δ. Γιατί ενισχύουν την ερμηνεία του παρόντος και τον σχεδιασμό του μέλλοντος.
- Ε. Γιατί μας προσφέρουν μια αποσπασματική εικόνα της ιστορίας.

13. Ποιο από τα παρακάτω δεν αναφέρεται ως χαρακτηριστικό των μουσείων στο κείμενο;

- A. Είναι χώροι που προσφέρουν γνώση.
- B. Είναι χώροι που απευθύνονται κυρίως σε ειδικούς.
- Γ. Είναι χώροι που ευνοούν την ανακάλυψη.
- Δ. Είναι χώροι που παρέχουν ψυχαγωγία.
- Ε. Είναι χώροι που προάγουν τη δημιουργικότητα.

14. Ποια από τις παρακάτω λέξεις έχει αντίθετη σημασία από τη λέξη «συμπερίληψη»;

- A. αποκλεισμός
- B. εξαφάνιση
- Γ. αποσύνδεση
- Δ. αποξένωση
- Ε. ένταξη

15. «Έχει δοθεί». Ποια από τις παρακάτω λέξεις δεν ανήκει στην ίδια οικογένεια με την υπογραμμισμένη λέξη;

- A. αιμοδότης
- B. δωροδοκία
- Γ. διάδοχος
- Δ. παράδοση
- Ε. ανέκδοτο

16. Με ποια από τις παρακάτω λέξεις θα μπορούσε να αντικατασταθεί η λέξη «κληρονομιάς» στη φράση «πολιτιστικής κληρονομιάς», χωρίς να αλλάξει το νόημα του κειμένου;

- A. διαθήκης
- B. προθήκης
- Γ. παρακαταθήκης
- Δ. συνέχειας
- Ε. προσθήκης

17. Η πρόταση: «Τα μουσεία δεν είναι βαρετά μέρη» είναι:

- A. σύνθετη
- B. επαυξημένη
- Γ. απλή
- Δ. ελλειπτική
- Ε. δευτερεύουσα

18. «διεθνείς»: Σε ποιες πτώσεις, σε ποια γένη και σε ποιον αριθμό μπορεί να αντιστοιχεί ο τύπος του επιθέτου;

- A. στην ονομαστική ή γενική ουδετέρου ενικού αριθμού
- B. στην ονομαστική ή αιτιατική ουδετέρου πληθυντικού αριθμού
- Γ. στην ονομαστική ή αιτιατική αρσενικού ή θηλυκού ενικού αριθμού
- Δ. στη γενική ή αιτιατική αρσενικού ή θηλυκού ενικού αριθμού
- Ε. στην ονομαστική ή αιτιατική αρσενικού ή θηλυκού πληθυντικού αριθμού

19. Ποια είδη προτάσεων αναγνωρίζετε στην περίοδο λόγου «Μεγάλα, μικρά, φημισμένα ή σχετικά άγνωστα, τα μουσεία αποτελούν χώρους για να μάθουμε, να προβληματιστούμε, να αναπτυχθούμε, να αισθανθούμε.»;

- A. κύρια, τελική, τελική, τελική
- B. τελική, βουλητική, βουλητική, βουλητική, κύρια
- Γ. κύρια, τελική, βουλητική, βουλητική, βουλητική
- Δ. κύρια, τελική, αιτιολογική, αιτιολογική, αιτιολογική
- Ε. κύρια, τελική, βουλητική, αιτιολογική, τελική

20. Η πρόταση «Τα μουσεία προσφέρουν μια εικόνα της ιστορίας της ανθρωπότητας» σε παθητική σύνταξη θα ήταν:

- A. Μια εικόνα της ιστορίας της ανθρωπότητας θα προσφέρεται από τα μουσεία.
- B. Μια εικόνα της ιστορίας της ανθρωπότητας προσφέρθηκε από τα μουσεία.
- Γ. Από τα μουσεία έχει προσφερθεί μια εικόνα της ιστορίας της ανθρωπότητας.
- Δ. Μια εικόνα της ιστορίας της ανθρωπότητας προσφέρεται από τα μουσεία.
- Ε. Από μια εικόνα της ιστορίας της ανθρωπότητας προσφέρονται τα μουσεία.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ 2025

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Απαντήσεις

Α΄ Ομάδα			Β΄ Ομάδα	
1	Γ		11	Ε
2	Β		12	Δ
3	Α		13	Β
4	Γ		14	Α
5	Γ		15	Γ
6	Α		16	Γ
7	Β		17	Β
8	Α		18	Ε
9	Γ		19	Α
10	Δ		20	Δ